

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

01 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

Ursache Petru
Toma Nadejda
Nicolaev Ghenadie
Timofti Vladimir
Moraru Petru

judecînd, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tăut Dorina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016, în cauza penală în privința lui

Harea Andrei Nicolai, născut la 12.12.1990, originar din satul Suhuluceni, r-nul Telenești, domiciliat în satul Fiodorovca, r-nul Orhei.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 29.05.2015 – 18.02.2016;*
2. *Instanța de apel: 05.04.2016 – 19.05.2016;*
3. *Instanța de recurs: 27.07.2016 – 01.11.2016.*

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Călărași din 18 februarie 2016, pronunțată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală, Harea Andrei Nicolai a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 186 alin.(5) Cod penal la 4 (patru) ani 8 (opt) luni închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 85 Cod penal, prin cumul de sentințe, adăugând parțial la pedeapsa aplicată prin noua sentință, pedeapsa stabilită prin sentința Judecătorei Orhei din 31.01.2014, i s-a stabilit lui Harea Andrei Nicolai pedeapsa definitivă de 5 (cinci) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Omarov Omric către Harea Andrei privind repararea prejudiciului material în mărime de 566600 lei, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să se expună instanța civilă, iar acțiunea civilă înaintată de partea civilă Omarov Omric privind încasarea prejudiciului moral cauzat, a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea din contul lui Harea Andrei în beneficiul părții vătămate Omarov Omric suma de 5 000 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, la data de 20 decembrie 2013, între orele 08:00 — 11:00, inculpatul Harea Andrei Nicolae, prin înțelegere prealabilă și la propunerea lui Manjeru Gheorghe Ion, împreună cu o altă persoană în privința căruia cauza a fost disjunsă într-o procedură separată, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, prin forțarea geamului de termopan, au pătruns în locuința cet. Omarov Omric Ahmed, situată în or. Călărași, str. Călărașilor nr. 29, de unde tainic au sustras bunuri în sumă de 604 695 lei, astfel, cauzându-le părților vătămate Omarov Omric și Omarov Polina o daună materială în proporții deosebit de mari.

Acțiunile inculpatului Harea Andrei Nicolae au fost încadrate în baza art. 186 alin. (5) Cod penal cu indicii calificativi: *sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, de mai multe persoane, prin pătrundere în locuință, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului Harea Andrei Nicolae recunoscut vinovat în baza art. 186 alin.(5) Cod penal să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 7 (șapte) ani 4 (patru) luni, și în baza art. 85 Cod penal, prin cumul parțial de sentințe, de stabilit pedeapsa definitivă de 7 ani 10 luni, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, solicitând admiterea integrală a acțiunilor civile înaintate de părțile vătămate.

În motivarea apelului procurorul a indicat blândețea pedepsei stabilite inculpatului, considerând, că prima instanță nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de faptul că, infracțiunea se califică ca gravă, de pericolul social și comportamentul postinfracțional al inculpatului, care anterior a mai comis astfel de infracțiuni și concluzii necesare nu a făcut, nefiind la prima abatere de ordin penal, mai mult ca atât, inculpatul nu a reparat paguba pricinuită prin infracțiune părților vătămate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016 a fost respins apelul declarat de procuror, cu menținerea hotărârii atacate.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, judecarea cauzei în instanța de fond a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în corespundere cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, probele fiind apreciate corect prin prisma art. 101 Cod de procedură

penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect concluzionând asupra vinovăției inculpatului Harea Andrei Nicolae de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Cod penal.

Verificând legalitatea pedepsei stabilite, instanța de apel a constatat, că prima instanță a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care potrivit art. 16 Cod penal se califică ca infracțiune gravă, de persoana celui vinovat, care a recunoscut vina, se căiește sincer în cele comise, la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află, anterior a mai comis și alte infracțiuni de furt și escrocherie, însă cauzele penale au fost încetate în legătură cu împăcarea părților, careva circumstanțe agravante nu s-au stabilit, astfel corect i-a stabilit inculpatului pedeapsa, ținând cont de prevederile art. 364/1 alin. (8) Cod procedură penală.

La fel, în opinia instanței de apel, instanța de fond corect a aplicat art. 78 alin. (1) lit. a) Cod penal și a respectat prevederile art. 85 Cod penal, stabilindu-i inculpatului Harea Andrei pedeapsa definitivă pentru cumul de sentințe, adăugând parțial parte din pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoria Orhei din 31.01.2014.

Referitor la argumentele acuzatorului de stat în ce privește acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Omarov Omric, instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să se expună instanța civilă, iar acțiunea civilă înaintată de partea civilă Omarov Omric privind încasarea din contul lui Harea Andrei în beneficiul său a sumei de 10 000 lei ca despăgubire pentru prejudiciul moral cauzat a fost admis parțial cu încasarea din contul lui Harea Andrei în beneficiul părții vătămate Omarov Omric suma de 5 000 lei.

Instanța de apel a indicat că acțiunea civilă a fost înaintată cu respectarea prevederilor art. 219 Cod procedură penală, dar partea vătămată nu a declarat apel și procurorul nu era în drept a prelua calitatea procedurală a părții vătămate, astfel și sub acest aspect apelul a fost considerat nefondat.

Totodată, instanța de apel a specificat prevederile art. 225 Cod procedură penală și a notificat că costul bunurilor la momentul examinării cauzei, ori de la data comiterii infracțiunii au trecut aproape trei ani și valoarea bunurilor sustrase nu mai este echivalentă cu suma calculată în anul 2013 ce constituia 604.695 lei, probe ce ar demonstra valoarea bunurilor la momentul dat nu au fost prezentate, totodată, a indicat că partea vătămată nu a prezentat probe suficiente pentru argumentarea cerințelor sale privind suma solicitată pentru recuperarea prejudiciului material.

În opinia instanței de apel, nu sunt suficiente motive pentru a încasa de la Harea Andrei suma solicitată de partea civilă în anul 2013, ori el nu și-a concretizat cerințele și nu și-a expus cert poziția cu referire la despăgubirile materiale pretinse.

Astfel, reieșind din circumstanțele cauzei, din acele prejudicii care au fost cauzate sănătății părții vătămate prin acțiunile inculpatului, de gradul de vinovăție al inculpatului, de starea lui financiară, instanța de apel a considerat, că pentru repararea daunei morale părții vătămate Omarov Omric este echitabilă și suficientă pentru a aduce satisfacție morală suma de 5000 lei, care urmează a fi încasată de la Harea Andrei, ori, și faptul condamnării făptuitorului este ca o recompensă morală. Cât privește suma solicitată de 10.000 lei, instanța de apel a considerat-o exagerată și neargumentată.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care, invocând temeiurile prevăzute de art. 427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală - *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii; s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*, solicită casarea totală a acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivare recurentul invocă ilegalitatea hotărârii adoptate de către instanța de apel, care a menținut hotărârea primei instanțe referitor la pedeapsa stabilită inculpatului Harea Andrei, considerând, că este prea blândă în raport cu fapta comisă, cât și aplicarea greșită a prevederilor art.85 Cod penal în raport cu prevederile art.84 alin. (4) Cod penal.

În opinia procurorului, instanțele de fond și apel nu au ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75-77 Cod penal, ci s-au limitat doar la descrierea acestora, fără a face referire la argumentele care au servit la invocarea acestor temeiuri, ignorând prevederile art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală.

În acest sens indică, că inculpatul se caracterizează negativ la locul de trai, nu este angajat oficial în câmpul muncii, nu a reparat prejudiciul cauzat în urma infracțiunii, are un comportament indiferent față de părțile vătămate, mai mult ca atât, este predispus spre săvârșirea de noi infracțiuni, deoarece anterior a fost condamnat, iar concluzii respective nu a făcut și nu a stat pe calea corijării.

Atrage atenția instanței de recurs, că fapta prejudiciabilă în prezenta cauză a fost comisă la data de 20.12.2013, iar anterior, Harea Andrei a fost condamnat prin sentința Judecătoria Orhei din 31.01.2014, astfel consideră, că urmează a fi aplicate prevederile art. 84 alin.(4) Cod penal și stabilită o pedeapsă mai aspră.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună

rejudicarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Recurentul invocă temeiurile prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, potrivit cărora *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii; s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Instanța de recurs reiterează că potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) al aceleiași norme, prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele au fost apreciate corect de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Colegiul penal menționează, că potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate

cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Din materialele cauzei, Colegiul lărgit constată, că inculpatul Harea Andrei Nicolai a fost pus sub învinuire, recunoscut vinovat și condamnat de prima instanță în baza art.186 alin.(5) Cod pena la 4 (patru) ani 8 (opt) luni închisoare, ținând cont de prevederile art. 364/1 alin.(8) Cod de procedură penală, deoarece judecarea cauzei penale vizate în recursul ordinar a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în conformitate și cu respectarea prevederilor art. 364/1 Cod de procedură penală, și în baza art. 85 Cod penal, prin cumul de sentințe, a fost adăugat parțial la pedeapsa aplicată prin noua sentință, pedeapsa stabilită prin sentința judecătorei Orhei din 31.01.2014, astfel, stabilindu-i lui Harea Andrei Nicolai pedeapsa definitivă de 5 (cinci) ani închisoare, soluție menținută de către instanța de apel.

Instanța de recurs reține faptul, că în speța dată inculpatul Harea Andrei este învinuit pentru săvârșirea infracțiunii la data de 20 decembrie 2013, iar anterior a fost condamnat prin sentința Judecătorei Orhei din 31 ianuarie 2014 pentru infracțiunea săvârșită la data de 08 mai 2013 (f. d. 67-68, vol. I), astfel, se constată că instanțele de fond eronat au aplicat prevederile art. 85 Cod penal, deoarece în cazul dat nu este un cumul de sentințe, ci un concurs de infracțiuni (art. 84 alin. (4) Cod penal), ținând cont că în perioada judecării cauzei la judecătoria Orhei, inculpatul săvârșește infracțiunea pentru care urmează să fie stabilită pedeapsa în prezenta cauză.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit menționează prevederile art.84 alin. (4) Cod penal, care stipulează că, conform prevederilor alin.(1)-(3) se stabilește pedeapsa și în cazul în care, după pronunțarea sentinței, se constată că persoana condamnată este vinovată și de comiterea unei alte infracțiuni săvârșite înainte de pronunțarea sentinței în prima cauză. În acest caz, în termenul pedepsei se include durata pedepsei executate, complet sau parțial, în baza primei sentințe.

Astfel, obiectul de soluționare a chestiunii stabilirii pedepsei conform regulilor art. 84 alin. (4) Cod penal sunt două pedepse definitive, decise prin prima sentință și ultima sentință.

Însă pedeapsa definitivă se stabilește nu prin cumul de sentințe, ci conform regulilor prevăzute de art. 84 alin. (1)-(3) Cod penal pentru stabilirea pedepsei definitive la condamnarea concomitentă pentru două sau mai multe infracțiuni aflate în concurs (art. 84 alin. (4) Cod penal).

Modul prevăzut de art. 84 alin. (4) Cod penal vizând stabilirea pedepsei se aplică de asemenea și în cazurile când, după condamnarea inculpatului, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei (art. 90 Cod penal), se va stabili că el este vinovat și de o altă infracțiune săvârșită înainte de pronunțarea

sentinței în prima cauză. În acest caz, cerințele art. 90 alin. (10)-(11) nu sunt aplicabile.

În cazul când inculpatul în ultima cauză s-a aflat sub arest preventiv, instanța de judecată urmează a include în termenul pedepsei definitive stabilită conform art. 84 alin. (4) Cod penal durata pedepsei executate total sau parțial în baza primei sentințe, iar apoi și durata arestului preventiv în ultima cauză. Dacă durata pedepsei executate total sau parțial, sau împreună cu durata arestului preventiv depășește termenul pedepsei definitive pentru toate infracțiunile aflate în concurs, atunci inculpatul urmează a fi eliberat de pedeapsă în legătură cu executarea ei.

Colegiul lărgit notifică și faptul, că în baza încheierii Judecătorei Orhei din 16 iunie 2014 a fost admis demersul Biroului de probațiune Orhei, dispunându-se anularea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii, stabilite condamnatului Harea Andrei prin sentința Judecătorei Orhei din 31 ianuarie 2014 pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (2) lit. c) Cod penal și trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei de 2 (doi) ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis (f. d. 115-119, vol. I).

Potrivit procesului-verbal de reținere și examinare corporală, condamnatul Harea Andrei a fost reținut la data de 02 august 2014 (f. d. 120, vol. I), iar în prezenta cauză penală în baza încheierii Judecătorei Călărași din 06 ianuarie 2016 inculpatului i-a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arestare preventivă pe un termen de 30 zile din momentul etapării acestuia din Penitenciarul nr.18 Brănești în Penitenciarul nr.13 mun. Chișinău (f. d. 196-198, vol. I).

Totodată, Colegiul lărgit reiterează faptul, că instanța de apel a susținut soluția primei instanțe privind aplicarea prevederilor art. 78 alin. (1) lit. a) Cod penal, ca fiind una corectă, însă instanța de recurs menționează, că potrivit practicii judiciare constante *recunoașterea vinovăției care atrage incidența procedurii simplificate, nu poate valorifica ca o circumstanță atenuantă judiciară prevăzută de art.76 alin. (1) lit. f) Cod penal, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept să i se acorde o dublă valență juridică.*

În aceste condiții, Colegiul lărgit conchide, că în cauza dată instanțele n-au individualizat pedeapsa potrivit prevederilor art. 61, 75 – 78, 84 alin.(4) Cod penal, soldată cu stabilirea unei pedepse neechitabile, ce se consideră eroare de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara o eroare de drept, comisă de aceasta, atunci când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Totodată, Colegiul lărgit consideră că concluzia instanței de apel, precum că *„... partea vătămată nu a declarat apel și procurorul nu era în drept a prelua calitatea procedurală a părții vătămate astfel și sub acest aspect apelul este*

nefundat.”, este incorectă, deoarece art. 401 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală indică în mod expres că „*poate declara apel procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă*”.

La fel, instanța de recurs concluzionează, că nu poate fi admisă nici expunerea instanței de apel referitor la acțiunea civilă, precum că „... *de la data comiterii infracțiunii au trecut aproape trei ani și valoarea bunurilor sustrase nu mai este echivalentă cu suma calculată în anul 2013 ce constituia 604.695 lei...*” din următoarele.

Colegiul lărgit menționează, că în conformitate cu prevederile art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Potrivit art. 219 alin.(4) Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerație suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Potrivit dispoziției art. 221 alin. (1) Cod de procedură penală acțiunea civilă în procesul penal se înaintează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești.

Aliniatul 2 al aceleiași norme procesual-penale prevede că acțiunea civilă se înaintează față de bănuit, învinuit, inculpat, față de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi responsabilă de acțiunile învinuitului, inculpatului.

Din materialele cauzei, Colegiul lărgit constată, că la data de 11 iunie 2015 partea vătămată Omarov Omric a depus acțiune civilă înaintată față de inculpatul Harea Andrei privind încasarea prejudiciului material în sumă de 566 600 lei și moral în sumă de 10000 lei (f. d. 145 – 146, vol. I) și în baza hotărârii primei instanțe repararea prejudiciului material în mărime de 566600 lei, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să se expună instanța civilă, iar încasarea prejudiciului moral cauzat, a fost admis parțial, dispunându-se încasarea sumei de 5 000 lei. Această soluție a fost menținută de instanța de apel.

Colegiul penal atrage atenția asupra faptului, că prima instanță a motivat soluția privind necesitatea de a admite în principiu acțiunea civilă în ce privește repararea prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să se expună instanța civilă, prin faptul că „...*Harea Andrei a comis infracțiunea cu alte două persoane în privința cărora cauza a fost disjunsă într-o*

procedură separată. În privința unei persoane și anume a lui Manjeru Gheorghe, la data de 17.06.2014 instanța a pronunțat sentința, care la moment este definitivă și irevocabilă, iar în privința altei persoane cauza se află la moment se află pe rolul instanței. Prin hotărîrea Judecătoriei Călărași din 17.06.2014 s-a dispus admiterea în principiu a acțiunii civile înaintate de Omarov Omric și Omarova Palina către Manjeru Gh. privind repararea prejudiciului material în mărime de 604 095 lei” (f. d. 244, vol. I) și nicidecum din motivul indicat de către instanța de apel „ ... partea vătămată nu au prezentat probe suficiente pentru argumentarea cerințelor sale privind suma solicitată pentru recuperarea prejudiciul material.” (f. d. 20, vol. II).

Colegiul lărgit reține, că în speța dată acțiunile inculpatului Harea Andrei Nicolae au fost încadrate în baza art. 186 alin. (5) Cod penal cu agravanta infracțiunii de furt *cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari*, or, potrivit art. 126 alin. (1) Cod penal, se consideră proporții deosebit de mari, proporții mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care, la momentul săvârșirii infracțiunii, depășește 1500 și, respectiv 500 unități convenționale de amendă (în redacția Legii nr. 985-XV din 18.04.2002).

Astfel, mărimea prejudiciului material cauzat prin infracțiunea săvârșită de către inculpatul Harea A. a fost stabilit prin sentință și prin decizia instanței de apel, care a menținut încadrarea faptei în baza art. 186 alin. (5) Cod penal, și acest prejudiciu constituie 604 695 lei, de aceea motivarea instanței de apel, că valoarea prejudiciului nu este stabilită, deoarece prețurile bunurilor sustrase s-au modificat în timp, nu rezistă criticii.

În acest context, instanța de recurs menționează, că în condițiile când mărimea pagubelor influențează încadrarea acțiunilor, stabilirea pedepsei condamnatului și soluționarea altor chestiuni ce urmează a fi examinate la adoptarea sentinței, instanța nu poate să admită în principiu acțiunea civilă de încasare a prejudiciului material, care a fost stabilit în constatarea faptelor prejudiciabile săvârșite de către inculpat expusă în hotărârea de condamnare.

Colegiul penal în acest sens menționează, că potrivit prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează și chestiunea, **dacă trebuie reparată paguba materială atunci când nu a fost intentată acțiunea civilă.**

Instanțele ierarhic inferioare neîntemeiat au admis în principiu acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material, neluând în considerație faptul, că prejudiciul a fost cauzat nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pentru care inculpatul Harea Andrei a fost condamnat de către instanțele de judecată.

Potrivit jurisprudenței CtEDO (*cauza Moreira de Azevedo c. Portugal, 23.10.1990*) Curtea a decis, că atunci când victima unei infracțiuni se constituie

parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri, chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit

În așa mod Colegiul lărgit atestă, că concluziile instanțelor ierarhic inferioare, ce țin de soluționarea acțiunii civile în speță sunt neîntemeiate.

Subsidiar, Colegiul lărgit menționează și faptul că, nu este acceptabilă motivarea instanței de apel nici în ce privește prejudiciul moral, indicând că „.....colegiul penal consideră că pentru repararea daunei morale părții vătămate Omarov Omric este echitabilă și suficientă pentru a aduce satisfacție morală suma de 5000 lei, care urmează a fi încasată de la Harea Andrei, ori, și faptul condamnării făptuitorului este ca o recompense morală”, deoarece potrivit art. 1423 alin. (1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată **în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii**, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Astfel, această normă nu prevede ca instanța de judecată să ia în considerație la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, condamnarea inculpatului pentru infracțiunea săvârșită drept recompensă morală pentru partea vătămată.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit conchide, că soluția adoptată de către instanța de apel este contrară prevederilor legale, astfel, instanța de apel, judecând cauza dată, a comis erorile de drept prevăzute în art. 427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, la care se face referire în recurs, erori ce nu pot fi corectate de către instanța de recurs, deci există temeiuri de casare a soluției adoptate de către instanța de apel.

Reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul lărgit consideră necesar a casa parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016, în latura penală în partea stabilirii pedepsei și în latura civilă, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecători.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilește procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legale asupra motivelor indicate în apel de procuror, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 434, art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Tăut Dorina, se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016, în cauza penală în privința lui **Harea Andrei Nicolai**, în latura penală în partea stabilirii pedepsei și în latura civilă, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la data de **01 decembrie 2016**.

Președinte

Ursache Petru

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Nicolaev Ghenadie

Judecător

Timofti Vladimir

Judecător

Moraru Petru